

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/2008 vp

Hallituksen esitys laeiksi siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 29 päivänä huhtikuuta 2008 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta (HE 46/2008 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Tommi Viljanen, sisäasiainministeriö
- Kriisinhallintakeskuksen johtaja Ari Kerkkänen, Pelastusopisto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- ulkoasiainministeriö
- puolustusministeriö
- valtiovarainministeriö
- Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
- Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
- Palkansaajajärjestö Pardia ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annettua lakia ja Pelastusopistosta annettua lakia. Ulkomaille lähetettävän siviilihenkilöstön valtiotyönantajan edustajana toimisi jatkossa pääsääntöisesti Pelastusopiston Kriisinhallintakeskus, joka vastaisi henkilöstön rekrytoinnista sekä materiaalisista ja logistisista valmiuksista. Se jatkaisi myös siviilihenkilöstön kriisinhallintakoulutuksen järjestämistä. Pelastusopisto vastaisi

siten siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksiin liittyvistä operatiivisista tehtävistä.

Sisäasiainministeriö vastaisi laissa määriteltyjen siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksien strategisesta ohjauksesta ja valvonnasta. Ministeriöiden väliseen työnjakoon siviilikriisinhallintaan liittyvissä asioissa ei ehdoteta muutoksia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Pelastusopiston Kriisinhallintakeskus vastaa esityksen mukaan siviilihenkilöstön rekrytoinnista kriisinhallintatehtäviin sekä siviilihenkilöstön materiaalisista ja logistisista valmiuksista. Opisto jatkaa myös siviilihenkilöstön kriisinhallintakoulutuksen järjestämistä. Valiokunta pitää tärkeänä, että Pelastusopiston asema vahvistuu siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksiin liittyvistä operatiivisista tehtävistä vastaavana tahona.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on, että ulkomaille lähetettävän kriisinhallintaan osallistuvan siviilihenkilöstön valtiotyönantajan edustajana on vastaisuudessa pääsääntöisesti Pelastusopisto. Ulkoministeriö toimisi nykyiseen tapaan työnantajan edustajana silloin, kun se on ulko- ja turvallisuuspoliittisesti tarkoituksenmukaista. Sisäasiainministeriö voisi lisäksi edelleenkin olla valtiotyönantajan edustajana, jos tehtävä on kotimaan valmiuksien kannalta merkittävä. Valiokunta korostaa, että käytännössä työnantajaroolin tulee kuulua lähtökohtaisesti ammattiorganisaatiolle, Kriisinhallintakeskukseen.

Valiokunta toteaa, että kriisinhallintaan osallistuvat siviilihenkilöt eivät ole varsinaisessa valtion virkasuhteessa, vaan niin sanotussa muussa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan heidän palvelussuhteensa ehdoista ei voida sopia virkaehtosopimuksin. Valiokunta on jo aiemmin korostanut muun muassa sitä, että valtiotyönantajan intressissä on huolehtia siitä, että palvelussuhteen ehdot ovat kilpailukykyiset riittävän ammattitaitoisen ja osaavan henkilöstön saami-

seksi siviilikriisinhallinnan tehtäviin (HaVM 26/2004 vp).

Sotilaallista kriisinhallintaa koskevaan ulkoasiainvaliokunnan mietintöön UaVM 1/2006 vp viitaten hallintovaliokunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että henkilöstöä edustavilla valtion pääsopijajärjestöillä on käytettävissään sellaiset neuvottelu- ja osallistumisjärjestelmät, jotka takaavat näille henkilöstöjärjestöille aidon mahdollisuuden vaikuttaa siviilikriisinhallinnan henkilöstön palvelussuhteen ehtoihin (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muutamattomina ja

että hyväksytään yksi lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus).

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että henkilöstöä edustavilla valtion pääsopijajärjestöillä on käytettävissään sellaiset neuvottelu- ja osallistumisjärjestelmät, jotka takaavat näille henkilöstöjärjestöille aidon mahdollisuuden vaikuttaa siviilikriisinhallinnan henkilöstön palvelussuhteen ehtoihin.

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Tapani Tölli /kesk	Valto Koski /sd
vpj.	Tapani Mäkinen /kok	Outi Mäkelä /kok
jäs.	Thomas Blomqvist /r	Petri Pihlajaniemi /kok
	Maarit Feldt-Ranta /sd	Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
	Juha Hakola /kok	Lenita Toivakka /kok
	Rakel Hiltunen /sd	Unto Valpas /vas
	Oiva Kaltiokumpu /kesk	Tuula Väättäinen /sd
	Elsi Katainen /kesk	vjäs. Veijo Puhjo /vas.
	Timo Korhonen /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.